

2

በትራንስፖርት ባለሥልጣን
የህዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት ብቃት
ማረጋገጫ ዳይሬክቶሬት

የህዝብ ትራንስፖርት
ማመሳሰሻ የጉዞ መመሪያ

675/2013

መስከረም/2004 ዓ.ም.
አዲስ አበባ

1. መግቢያ

→ የትራንስፖርት አገልግሎት ማገበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና አስተዳደራዊ እንቅስቃሴዎችን በማቀላጠፍ በተለይም የዜጎችን ጥቅምና ፍላጎት መሰረት በማድረግ፣ የባለሐብቱን የልማት ተሳትፎ በማሳደግ፣ የነፃ ገበያ ሥርዓትን በቀጥታ ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ በማበረታታት፣ የግብርናውን፣ የኢንዱስትሪውና የአገልግሎት ዘርፉን ትስስር በማጠናከር በአጠቃላይ ድንገትን ለመቀነስ ክፍተኛ አስተዋጾ አለው።

በመሆኑም ይህን መመሪያ ማውጣት ያስፈለገው፡-

1. የሕዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት ተጠቃሚዎችን በእኩል ዓይን አለማየት
2. የተግባራዎች መብት ረገጣ የሚታይ በመሆኑ
3. የተገልጋዮችን እርካታ አነስተኛ በመሆኑ
4. የህዝብ ትራንስፖርት ዘርፍ ኦፕሬተሩን የሚያበረታታ ሆኖ ባለመገኘቱ
5. የሁሉንም የሕብረተሰብ ክፍል አቅም ያገናዘበና ተደራሽ አለመሆኑ
6. የተግባራዎችን ዕቃ ማጓጓዝ አስቸጋሪ እየሆነ በመምጣቱ እና
7. የህዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት ከዘመኑ የሀገሪቱ እድገት ጋር ተመጣጣኝ የሆነ እድገት እያሳየ ባለመሆኑ ነው።

የሕዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት ተጠቃሚዎችን በእኩል ዓይን በማየትና በማማከል የጾታ፣ የዕድሜ፣ የአካል ጉዳት፣ የዘር፣ የሐይማኖት፣ የጋብቻና የቤተሰብ ሁኔታ ላይ ልዩነት ሳያደርግ የሚሰጥ መሆን አለበት። የተገልጋዮችን እርካታ ለማሳደግ ኦፕሬተሩን፣ አስፈጻሚውን፣ ፈጻሚውንና ተገልጋዮችን ያጠቃለለ የሕግ ማዕቀፍ በማዘጋጀት በተሻለና ቀጣይነት ባለው መንገድ መስጠት ያስፈልጋል።

የተግባራዎች መብት ሊታለፍ የማይገባው መሰረታዊ ጉዳይ በመሆኑ አገልግሎቱን ለመስጠት ግልፅነት ያለው ሕግ፣ ዘመናዊ ተሽከርካሪ፣ ተገልጋዮችን ያማከል፣ ኦፕሬተሩን የሚያበረታታ፣ ተሽከርካሪዎች ለኢኮኖሚው ያላቸውን ፋይዳ ግምት ውስጥ ያስገባ፣ ደንበኞቻቸው የተረጋገጡ፣ አገልግሎቱ በአካባቢ ላይ ያለውን ተፅዕኖ የቀነሰ፣ የሁሉንም የሕብረተሰብ ክፍል አቅም ያገናዘበና ተደራሽ እንዲሆን በማድረግ ቀጣይነት ያለው የትራንስፖርት አገልግሎት ሊሰጥ ይገባል። ለዚህ እውን መሆን ደግሞ

የመሠረተ ልማት አውታር ካልተሟላ አገልግሎቱን ለማሻሻል የሚደረገውን ጥረት በሙሉ ከንቱ ያደርገዋል።

የትራንስፖርት ባለሥልጣን በአዋጅ 468/97 ክፍል ሁለት የሕዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት ዘርፉን ለማሻሻል ደንቦችንና መመሪያዎችን በማውጣት ማስፈጸም እንዳለበት ሥልጣን ተሰጥቶታል። በተለይ በዚህ አምድ ክፍል ሁለት ንዑስ አንቀፅ -ረ "መንገደኞችን፣ ዕቃዎችንና ፖስታዎችን በሕዝብ የንግድ የመንገድ ማመላለሻ ትራንስፖርት አገልግሎት ስለሚጓጓዝበት ሁኔታ መመሪያ ማውጣትና አፈፃፀሙን መከታተል" ለባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ ከተሰጡት ተግባራትና ኃላፊነቶች አንደኛው ነው።

በመሆኑም በሕዝብ የንግድ የመንገድ ማመላለሻ አገልግሎት ዘርፉ የተሣፋሪዎችን መብት፣ ምቹትና ደንኑን ማረጋገጥ በማስፈለጉ ምክንያት ይህን የሕዝብ የንግድ የመንገድ ማመላለሻ አገልግሎት የኦግቶቦርት እና የተሣፋሪዎች መብትና ግዴታ አገር አቀፍ መመሪያ ማዘጋጀት አስፈልጓል።

675/2013

ክፍል አንድ

ርዕስ:-

ይህ መመሪያ የሕዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት ማህበራት የአሻራተኞች እና የተሳተፍቶች መብትና ግዴታ አገር አቀፍ መመሪያ ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ትርጓሜ:-

“መናኸሪያ” ማለት ለሕዝብ የንግድ የመንገድ ማመላለሻ ተሽከርካሪዎች መነሻ ፣

መድረሻ እና ማደሪያ ሊሆን፣ የህዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት መስጫ ቦታ ነው።

“ረዳት” ማለት በሕዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት የሙያ የብቃት ማረጋገጫ በማግኘት በአፕራተሩ ተቀጣሪ ሆኖ በሥራው ላይ የተሰማራ ሰራተኛ ነው።

“ባለሥልጣን” ማለት የፌዴራል ትራንስፖርት ባለሥልጣንና የክልል ትራንስፖርት ባለሥልጣን ቢሮዎች ናቸው።

“የብቃት ማረጋገጫ” ማለት በፌዴራል ትራንስፖርት ባለሥልጣን ወይም በክልል ትራንስፖርት ባለሥልጣን ቢሮዎች በሕዝብ የንግድ የመንገድ ማመላለሻ አገልግሎት የሚሰጡ ትራንስፖርተሮች ለሚሰጡት የአገልግሎት ደረጃ የተሰጠ መረጃ ነው።

“ተሳተፍ/ተገኝ” ማለት በሕዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪ ከአንዱ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ ህጋዊውን ትኬት ይዞ የሚጓዝ ግለሰብ ነው።

“የተሳተፍ መብት” ማለት በህዝብ የመንገድ ማመላለሻ ተሽከርካሪ ለሚጠቀሙ ተሳተፍቶች በዚህ መመሪያ መሰረት የተሰጠ መብት ነው።

“የተሳተፍ ግዴታ” ማለት በሕዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪ የሚጠቀም ሰው በዚህ መመሪያ ውስጥ የተቀመጡትን ግዴታዎች ማክበር ነው።

“አሻራተሮ” ማለት የሕዝብ ማመላለሻ አገልግሎት ለመስጠት ተመዝግቦ የሙያ ብቃት ማረጋገጫ የተሰጠው የተሽከርካሪ ባለንብረት ግለሰብ ወይም ድርጅት ነው።

“የዕቃ ጫኝና አውራጅ” ማለት በሕዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት መስጫ መናኸሪያዎች በሕግ አግባብ ተመድበው የተገነባሉትን እቃ ከአውቶብስ የሚያወርዱ ወይም የሚጭኑ ሠራተኞች ናቸው።

መኪና ማለት የህዝብ ትራንስፖርት ማመላለሻ ተሽከርካሪ ነው።

ሾፊር ማለት የህዝብ ትራንስፖርት ማመላለሻ አሽከርካሪ ነው።

ዓላማ:- የዚህ መመሪያ ዓላማዎች፡-

1. ተገልጋዮች መብቶቻቸውንና ግዴታቸውን አውቀው ተግባራዊ ማድረግ
2. የሚሰጠው የሕዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት አስተማማኝ፣ ፍታዊ፣ ምቹቱና ደኅንነቱ የተጠበቀ እንዲሆን ማድረግ፤
3. የሕዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት ለመስጠት የተመዘገቡ ማህበራትና አኝራተሮች መብቶቻቸውንና ግዴታቸውን አውቀው ግዴታቸውን ማክበርና መብታቸውን ማስከበር እንዲችሉ ማድረግ
4. የሕዝብ ትራንስፖርት አገልግሎት ለመስጠት የተመዘገቡ ማህበራትና አኝራተሮች በሥርዓት እንዲመሩ በማድረግ የተገልጋዩን አርካታ መጠን ማሳደግ ነው።

የተፈጻሚነት ወሰን:- ይህ የአፃፀም መመሪያ በፌዴራልና በክልል ትራንስፖርት አገልግሎት ለሚሰጡ ባለሐብቶች፣ ማህበራት፣ አኝራተሮችና ተገልጋዮች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

የአኘራተኞችና የተሣፋሪዎች መብቶችና ግዴታዎች

2. የተሣፋሪ መብቶች

1. ማንኛውም ሰው በሕዝብ፣ የንግድ፣ የመንገድ ማመላለሻ ተሽከርካሪ ሕጋዊ በሆነ መንገድ ህጋዊውን ክፍያ ፈፅሞ ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ የመንቀሳቀስ መብት አለው።
2. ማንኛውም ተጠቃሚ የጾታ፣ የቀለም፣ የሃይማኖት ወይም የሌላ ልዩነት ሳይደረግበት ሰው በመሆኑ ብቻ በሕዝብ የንግድ የመንገድ ማመላለሻ ተሽከርካሪ አገልግሎት የማግኘት መብት አለው።
3. ተጓዦች በሚጓዙበት ወቅት በመኪና አደጋ ምክንያት ለሚደርስ የአካል ጉዳት፣ ሞት ወይም ንብረት መጥፋት፣ መበላሸት ወይም ሌላ ጉዳት አስፈላጊውን ክፍያና የንብረት ካሳ ከአፕራተሩ የመጠየቅ መብት አላቸው።
4. እስከ ሰዓት ዓመት ዕድሜ ያላቸው ሕፃናት በገሃ ከሰዓት እስከ አስራ ሁለት ዓመት ያሉት ሕፃናት ደግሞ በግማሽ ክፍያ ከወላጆቻቸው ወይም ከረዳቶቻቸው ወይም ከሞግዚቶቻቸው ጋር የመጓዝ መብት አላቸው።
5. ከአስራ ሁለት ዓመት በላይ የሆኑ ህፃናት ግን ሙሉ ክፍያ ክፍለው ወንበር ላይ ተቀምጠው መጓዝ ይችላሉ።
6. በአንድ ተሽከርካሪ ውስጥ ግማሽ ክፍያ ክፍለው ከወላጆቻቸው ወይም ከረዳቶቻቸው ወይም ከሞግዚቶቻቸው ጋር የመጓዝ መብት ያላቸው ህፃናት ብዛት ባለሀብቱን በማይጎዳ ሁኔታ ቁጥራቸው መወሰን ስላለበት ተሳፋሪ የማግኘት ዕድሉ 90% ተብሎ ታሳቢ ተደርጎ 60 ተሳፋሪዎች በሚጭን ተሽከርካሪ እስከ 6 ህፃናት ብቻ እንዲጓዙ ይደረጋል። ሆኖም ባለሀብቱ እንዳይጎዳ የህፃናቱን ጤንነት ጠብቆ አመቺ በሆነ መልኩ ተጠጋግተው እንዲቀመጡ ማድረግ ይችላል።
7. ከ 2 በላይ ዕድሜያቸው ከ7-12 ዓመት የሆኑ ህፃናት ይዞ የሚጓዝ ወላጅ በዛ ያሉ ህፃናትን በበቂ ሁኔታ መንከባከብ ስለሚገባቸው ለህፃናቱ ምቹት

እና ለመንገድ ደህንነት ሲባል ለሚይዙት ወንበር ሙሉ ክፍያ ክፍሉ በወንበር ላይ ተቀምጠው ሊጓጓዙ ይችላሉ።

8. ልጅ የያዙ ወላጆችና ህፃናት፣ አረጋገጫን፣ ነፍሰጡር ሴቶች፣ የእኩል ጉዳተኞች፣ ለሀገራቸው ታላቅ ስራ የሰሩና ታዋቂ ሰዎች መሆናቸው በህዝቡ የሚታወቁ ሰዎች፣ ለልዩ ስራ የተላኩ የመንግስት ሰራተኞች እና የታመሙ ሰዎች ቅድሚያ የማግኘት መብት አላቸው።
9. ተሳፋሪዎች ከመነሻ እስከ የወቅቱን ታሪፍ ያስተጨማሪ ክፍያ በመክፈል ከቦታ ወደ ቦታ የመጓጓዣ መብት አላቸው።
10. በጉዞ ወቅት ለጠፋ፣ ለተበላሸና ጉዳት ለደረሰባቸው እቃዎቻቸው በህግ መሠረት ከትራንስፖርት ክፍያው ጭምር የማካካሻ ክፍያ ከኤፕሪል የማግኘት መብት አላቸው።
11. ለንግድ ካልሆነ በስተቀር ለዕለት የሚጠቀሙበትን (ልብስ፣ ምግብ፣ ወዘተ...) እስከ 25 ኪ.ግራም ክብደት ያለው ዕቃ በነፃ የማጓጓዣ መብት አላቸው።
12. ከ25 ኪ.ግራም በላይ ላለው ክብደት ብቻ በወቅቱ የትራንስፖርት ባለስልጣን በሚያወጣው ታሪፍ መሰረት ኪ.ግራም/ኪ.ግ ሜትር የተሰለ ጎክክለኛ ክፍያ ብቻ የመክፈል መብት አለው።
13. መናኸሪያ ይዘውት የሚገቡትን ከ25 ኪ.ግ ግራም የማይበልጥ ዕቃ ያለ ምንም ክፍያ በመናኸሪያ ጫኝና አውራጆች የማስጫንና የማስወረድ መብት አላቸው።
14. የትራንስፖርት ክፍያው የተሳፋሪውን 25 ኪ.ግራም ጭነት የማስጫኛና የማውረጃ ገንዘቡን ጨምሮ የተሠራ ስለሆነ ተሳፋሪውን ገንዘብ መጠየቅ የለበትም።
15. በጉዞ ወቅት የክፍያ ደረሰኝ የጠፋባቸው ወይም የተቀደደባቸው ተሳፋሪዎች ከቀሪ ደረሰኝ ላይ ስማቸው ታይቶ ተሳፋሪዎች እነርሱን የሚገልፅ መታወቂያ፣ መንጃ ፈቃድ ወይም ሌላ ማስረጃ ካላቸው ያለተጨማሪ ክፍያ የመጓጓዣ መብት አላቸው።

16. ተሣፋሪዎች በሾፌራ፣ በትኬት ቆራጩ፣ በረዳቱ፣ በሌላ ተሳፋሪ፣ በተራ አስከባሪ ወይም በሌላ ማንኛውም ሰው እንግልት፣ ስድብ፣ ድብደባ ወይም ሌላ ክብርን የሚነካ ጉዳት እንዳይደርስባቸው ማድረግ ህገመንግስታዊ መብታቸው በመሆኑ ሰብአዊ መብታቸው ተጠብቆ የሕዝብ ማመላለሻ ትራንስፖርት አገልግሎት የማግኘት መብት አላቸው።
17. ተሣፋሪዎች የመነሻና መድረሻ፣ መመገቢያ፣ ማረፊያ፣ ቦታና ሰዓት፣ የእኝራተሩን ማንነትና ሌሎችንም ትክክለኛና ወቅታዊ መረጃዎችን ከሾፌራ ጀርባ በሚገኝ ሰሌዳ ላይ የማግኘት መብት አላቸው።
18. እንደአመቺነቱ አስፈላጊ በሆኑ የአውቶብስ አካል ላይ መረጃዎችን መሰጠፍና በትኬት ቆራጩና ረዳቱ አስረጅነት አስፈላጊ መረጃዎችን የማግኘት መብት አላቸው።
19. ተሣፋሪዎች ጉዞው ከመጀመሩ ከአንድ ሰዓት ቀደም ብለው ጉዞውን መሰረዛቸውን ለእኝራተሩ/ለድርጅቱ ካሳወቁ የክፈሉት ገንዘብ በሙሉ ይመለስላቸዋል።
20. ሆኖም ተሣፋሪው ዘግይቶ ከደረሰ እና መኪና ጥሎት ከሄደ 10 በመቶ ተቀናሽ ሆኖ ይመለስለታል።
21. ነገር ግን ተሳፋሪው የዘገየው ወይም ጉዞ መሰረዙን ያላሳወቀው ከአቅሙ በላይ በሆነ ምክንያት(ለምሳሌ፣ ህመም ፣ መርዶ፣አደጋ አጋጥሞት፣ወይም በፖሊስ ቁጥጥር ስር ሆኖ፣ እና በመሳሰሉት) መረጃ ማቅረብ ከቻለ የክፈሉት ገንዘብ በሙሉ ይመለስላቸዋል።
22. መኪናው ሰዓቱ ከመድረሱ በፊት ቀድሞ ከወጣ ግን ለተሳፋሪው የክፈሉውን ገንዘብ በሙሉ መልሶ 10 በመቶ ተጨማሪ ካሳ ከፍሎ በህዝብ ትራንስፖርት አፈፃፀም መመሪያው መሰረት ተጨማሪ ቅጣት እንዲከፍል ይደረጋል።
23. ተሳፋሪው የዘገየው ወይም ጉዞ መሰረዙን ያላሳወቀው ከአቅሙ በላይ በሆነ ምክንያት(ለምሳሌ፣ ህመም ፣ መርዶ፣አደጋ አጋጥሞት፣ወይም በፖሊስ ቁጥጥር ስር ሆኖ፣ እና በመሳሰሉት) ከሆነ በ5 ቀናት ውስጥ

መረጃ ማቅረብ አለበት። ከ6 ቀናት እስከ 10 ቀናት ዘግይተው ለሚያሳውቁ ግን ከክፍሉት ገንዘብ 10% ተቀናሽ ሆኖ ይመለስላቸዋል። ከ10 ቀናት በኋላ ጥያቄ ለሚያቀርቡ ምንም ገንዘብ አይመለስም።

24. ከተሣራሩበት መኪና የሚወጣ ለጆሮ አደገኛ የሆነና የሚረብሽ ድምፅ ሳይሰሙ ከቦታ ወደ ቦታ የመጓጓዣ መብት አላቸው።
25. ተሳፋሪው በመረጠው የንግድ፣ የህዝብ ተሽከርካሪ ሞዴልና ደረጃ (1ኛ፣ 2ኛ ወይም 3ኛ) የመጓጓዣ መብት አለው።
26. በመናሀሪያ አገልግሎት (የመፀዳጃ፣ መስተንግዶ፣ የመጠለያ፣ የጉዞ አገልግሎት ወይም ሌላ) አሰጣጡን በተመለከተ ችግሮች ካሉ ለመንግስት ተቆጣጣሪ አካል ለትራንስፖርት ባለሥልጣን/ቢሮዎች ወዘተ በስልክ፣ በፅሁፍ ወይም በሌላ መንገድ መረጃ የመስጠት መብት አላቸው።
27. መንግስት የታሪፍ ለውጥ ሲያደርግ ተሣራሪዎች በፌዴራል ትራንስፖርት ወይም በክልል ትራንስፖርት ቢሮዎች የታሪፍ ለውጥ ትክክለኛነት ጠይቆ መረጃ የማግኘት መብት አላቸው።
28. በጉዞ ወቅት ረስተውት የወረዱትን እቃ እንዲመለስላቸው የተሽከርካሪውን ሰሌዳ ቁጥር፣ የጉን ቁጥር፣ የክፍሉበትን ደረሰኝ ወይም ሌላ አስፈላጊ መረጃ በመስጠት እንዲመለስላቸው የመጠየቅ ሲገኝም መታወቂያቸውን ወይም መንጃ ፈቃዳቸውን ወይም ፓስፖርታቸውን ወይም ሌላ ራሳቸውን የሚገልፅ መረጃ በማቅረብ የመውሰድ መብት አላቸው።
29. በጉዞ ወቅት ችግር ሲገጥማቸው በሾፌሩ አማካኝነት እና የተሳፈረ የህክምና ባለሙያ ካለ ትብብር በመጠየቅ የመጀመሪያ እርዳታ የማግኘት መብት አላቸው።
30. በወንበር ቁጥራቸው መሠረት የመቀመጥ መብት አላቸው።
31. የሾፌሩን፣ የገንዘብ ተቀባዩንና የረዳቱን ሥምና ስም ቁጥር ጠይቀው መረጃ የማግኘት መብት አላቸው።

32. ለከፈሉት የአገልግሎት ክፍያ ትክክለኛ ደረሰኝ የማግኘት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም መታወቂያቸውን በማሳየት ፋኩቱር አሰርቶ የመውሰድ መብት አላቸው።
33. ያስጫኑት እቃ በገዛ ወቅት ምንም ጉዳት ሳይደርስበት የመረከብ መብት አላቸው። ተሰባሪ እቃ ከሆነ ተሳፋሪው በትራፊክ አደጋ ግጭት መከላከያ ፎም እቃውን በትክክል አስሮ በጥንቃቄ እንዲጫንለት የማድረግ መብት አለው።
34. የእቃ መለያ ታግ እቃቸው ላይ እንዲታሰርላቸው እና ቀሪውንም እንዲይዙ የማስደረግ መብት አላቸው።
35. ሾፌሮች መኪና በማሽከርከር ላይ እያሉ በተንቀሳቃሽ ስልካቸው ደንበኞቻቸውን ካነጋገሩ ተሳፋሪው ሾፌሩን ስልክ እንዳያነጋግር ወይም መኪናውን ወደ ዳር ወጣ አድርጎ እንዲያቆም የማስደረግ መብት አለው።

3. የተሣፋሪ ግዴታዎች

1. ተሳፋሪዎች የመጓጓዣውን ክፍያ በወቅቱ ታሪፍ መሰረት የመክፈል ግዴታ አለባቸው።
2. ትኬቶች ከመቀረጡ በፊት አብረው የሚጓዙ ልጆች መኖር አለመኖራቸውን እና እድሜያቸውን ለትኬት ቆራጩ የማሳወቅ ግዴታ አለባቸው።
3. ተሳፋሪዎች ከተሽከርካሪው መነሻ ሰዓት 30 ደቂቃ በፊት መናኸሪያ የመገኘት ግዴታ አለባቸው። የመነሻ ሰዓቱን አሳልፎ በቦታው የተገኘ ተሣፋሪ የከፈለውን ገንዘብ የመጠየቅ መብት ያለው ቢሆንም ገንዘብ እንዲመለስለት ሲጠየቅ 10 በመቶ ተቀናሽ ሆኖ ይመለስለታል።
4. በእጅ የሚንጠለጠሉ ቦርሳዎች፣ ሽንጣዎች ወይም ሌላ የእቃዎች መያዣ ወንበር ሥር ወይም ለእቃ መጫኛ የመኪናው አካል ውስጥ በተሰራ መጫኛ በቀላሉ የሚቀመጡ እቃዎችን ብቻ የመጫን ግዴታ አለባቸው።

5. ክብደታቸው 25 ኪሎ ግራም የሚበልጡ እቃዎችን የሚይዙ ከሆነ ትራንስፖርት ባለችልባን ባወጣው የወቅቱ ታሪፍ መሰረት ክፍያ ይከፍላሉ። ክብደታው ከ 25 ኪሎ ግራም የሚበልጡ እቃዎችን ከላይ እየተመጣጠነ መጫን ግዴታ አለባቸው።
6. በተሽከርካሪውና ተሳፋሪዎች ላይ ጉዳት ሊያደርሱ የሚችሉ ኬሚካሎችና አሲዲች መጫን ፈፅሞ የተከለከለ ነው።
7. የተጠቀሙበትን ሶፍት፣ ወረቀት፣ የፍራፍሬ ልጣጭ ወይም ሌላ ቆሻሻ ለቆሻሻ ማስቀመጫ ከተዘጋጀው ቦታ ማስቀመጥ አለባቸው።
8. ተሳፋሪዎች በሀጋዊ የመንግስት አካል ሲጠየቁ የክፍሉትን ትክክለኛ የገንዘብ መጠንና የክፍሉትን ደረሰኝ ማሳየት አለባቸው።
9. የግላቸው ያልሆነ የሌላ ሰው እቃ ወይም ሻንጣ መነካት፣ መክፈት ወይም ይዞ መውረድ የተከለከለ ነው።
10. ተጠቃሚዎች የተሽከርካሪውን አካል የሚጉዳ ድርጊት መፈፀም የለባቸውም።
11. ለመፈተሽ ሲጠየቁ እነሱንም ሆነ ያስጫኑትን እቃ የማስፈተሽ እና ለፍተሻ የመተባበር ግዴታ አለባቸው።
12. በጉዞ ላይና በመኪና ውስጥ አልኮል መጠጣት፣ ሲጋራ ማጨስ፣ ጫት መቃም፣ አደንዛኝ እፅ ወይም ሌላውን ተሳፋሪ ጤንነት የሚያውክ ድርጊት መፈፀም የተከለከለ ነው።
13. በአገልግሎት ወቅት ስለሚደርስ ቅሬታ ለሚመለከተው አካል ከማሳወቅ ውጪ እኝራተኞችን መሳደብ፣ መማታት ወይም ሌላ ክብራቸውን የሚነካ ድርጊት መፈፀም የተከለከለ ነው።
14. አደገኛና የተከለከለ ነገር ወይም እቃ ለምሳሌ ፈቃድ የሌለው የጦር መሳሪያ፣ የሚፈነዳና የሚመርዙ ኬሚካሎች፣ አደንዛኝ እያችን፣ የሰውን ልጅ ጤና የሚያውኩ ሌሎች ጭነቶች ... ወዘተ ማጓጓዝ የተከለከለ ነው።

15. ተሣፋሪዎች ለመውረድ አምሳ ሜትር ርቀት ሲቀራቸው ለረዳቱ ወይም ለሾፌሩ መናገር አለባቸው።
16. ባለሀብቱ ለተሣፋሪዎች ቀበቶ አዘጋጅቶ ሁሉም ተሣፋሪዎች መኪናው ከመንቀሳቀሱ በፊት የደንንነት ቀበቶ (Safety belts) ማሰር አለባቸው። የደንንነት ቀበቶ (Safety belts) በተሟላ ሁኔታ ባይኖረው እንኳ ባለው መጠን ተሣፋሪዎች እንዲጠቀሙ ማድረግ አለበት።
17. እንስሳትን (ዶሮ፣ ውሻ፣ ድመት... ወዘተ) በሕዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪ ውስጥ ማጓጓዝ የተከለከለ ቢሆንም አስገዳጅ ሁኔታ ተፈጥሮ ሲጓዙ ጤንነታቸውን በማይጎዳ ከአካባቢው በተሰራ እቃ ውስጥ ተደርገው ከላይ ከእቃ ጋር መጫን አለባቸው።

4. የተሽከርካሪዎች ግዴታዎች

1. ከመኪናው መንቀሳቀሻ ሰዓት 15 ደቂቃ በፊት በሚያሽከረከረው መኪና ውስጥ መገኘት አለበት።
2. መኪናው ከመንቀሳቀሱ በፊት የመኪናውን ቴክኒካዊ ብቃት ማረጋገጥ አለበት።
3. ተሽከርካሪዎችን ከማንቀሳቀሳቸው በፊት የደንንነት ቀበቶ (Safety belts) ማሰር አለባቸው። ተሣፋሪዎችንም እንዲያስሩ ማሳሰብ አለባቸው።
4. በጉዞ ወቅት የማንኛውም ኅይማኖት መዝሙርና ፊልም መክፈት የለበትም።
5. በጉዞ ወቅት የማንኛውም ኅይማኖት መዝሙርና ፊልም መክፈትና ድምፁም የተሳፋሪዎችን ጤና በሚጎዳ መልኩ ማድረግ የለበትም።
6. በጉዞ ወቅት የማንኛውም ኅይማኖት ቀስቃሽ ዕሁፎች ተሽከርካሪው ላይ እንዳይኖሩ ወይም እንዳይሰራጩ ማድረግ አለበት።
7. በጉዞ ወቅት የማንኛውም ኅይማኖት ሰባኪ እንዳይሰጡ ማድረግ አለበት።

8. የወንበሩ አንድ ሁለተኛ /ግማሽ/ በተሣፋሪዎች ከተሞላና የመነሻ ሰዓቱ ከደረሰ ገዞ የመጀመር ግዴታ አለባቸው።
9. ከመኪናው ወንበር ቁጥር ውጪ ትርፍ ሰው መጫን በፍፁም የተከለከለ ነው።
10. መኪናውን ከማንቀሳቀሳቸው በፊት መውጫና ሌሎች ለገዞ አስፈላጊ የሆኑ ነገሮችን መግለጻቸው ማረጋገጥ አለባቸው።
11. አሽከርካሪዎች ለተሣፋሪዎች በቂ የቁርስና የምሳ መመገቢያ ጊዜ መስጠት አለባቸው።
12. ሕጋዊ ያልሆነ የገዞ ፈቃድ (መውጫ) በፍፁም የተከለከለ በመሆኑ መጠቀም የለባቸውም።
13. ተሽከርካሪዎቻቸውን ከማንቀሳቀሳቸው በፊት ተሣፋሪዎች በሙሉ ገብተው መቀመጣቸውን ማረጋገጥ አለባቸው።
14. በገዞ ወቅት ለሚጠፋ፣ ለተበላሽ ጉዳት ለደረሰበት የተሣፋሪ እቃ በወቅቱ ዋጋ የመክፈል ግዴታ አለባቸው።
15. ታግ የተደረገበት የተገልጋዮች ንብረት ከጠፋ አፕሬተሩ የመክፈል ግዴታ አለበት። ለእቃ ማጓጓዝ የተከፈለውንም ገንዘብ ለተገልጋዮች የመመለስ ግዴታ አለበት።
16. መኪና ከማንቀሳቀሳቸው በፊት የሚወርዱ ተሣፋሪዎች መውረዳቸውን ማረጋገጥ አለባቸው።
17. ባለቤት የሌለውን እቃ ማጓጓዝ የተከለከለ ነው።
18. አደገኛና በሕግ የተከለከለ ነገር ለምሳሌ ያልተፈቀደ የጦር መሣሪያ፣ መርዛማና የሚፈነዱ ኬሚካሎች፣ አደገኝ ፅዳቶች... ወዘተ ማጓጓዝ የተከለከለ ነው።
19. ሾፌሮች መኪና በማሽከርከር ላይ እያሉ በተንቀሳቃሽ ስልካቸው ደንበኞቻቸውን ማነጋገር የተከለከለ ነው።

20. ተሽከርካሪው የቴክኒክ ብልሽት ካላጋጠመው በስተቀር ተሣፋሪዎችን ከአንድ ተሽከርካሪ ወደ ሌላው ተሽከርካሪ ማዛወር የለባቸውም።
21. ከመጫኛና ማውረጃ ቦታዎች ውጪ ተሣፋሪዎችን ማሳፈርና ማውረድ የተከለከለ ነው።
22. ተገቢውን የጉዞ ሰነድ ሳይዙ ለምሳሌ የተጭበረበረ የሕዝብ ማመላለሻ የአኘራተርነት የብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ወይም መንጃ ፈቃድ ይዘው የሕዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪ ማሽከርከር የተከለከለ ነው።
23. በቅጣት ረከርድ ምክንያት የሕዝብ ትራንስፖርት ሰነድ አጭበርብሮ ሰርቶ ወይም አሰርቶ የያዘ፣ በማንኛውም ጥፋት የታገደ ወይም የተቀጣ ለፈፀመው ጥፋት የተወሰነበትን ቅጣት ሳይክፍል ወይም ተሽከርካሪ እንዳይነዳ ታገዶ እያለ መኪና ሲያሸከረከር መገኘት የተከለከለ ነው።
24. በማንኛውም የሕዝብ፣ የንግድ ማመላለሻ አገልግሎት በመስጠት ላይ እያለ የደንብ ልብስ በአግባቡ ለብሶ አለመገኘት የተከለከለ ነው።
25. ማንኛውም አሽከርካሪ በሥራ ላይ እያለ አግባብ ባላቸው የክትትል፣ የድጋፍና ቁጥጥር ሠራተኞች ወይም በሌሎች ሕጋዊ አካላት ማንኛውም መረጃ ሲጠየቅ ለማሳየት ፈቃደኛ አለመሆን ወይም እንቢተኛ ሆኖ መገኘት የተከለከለ ነው።
26. በጉዞ ላይ እያለ አልኮል መጠጥ መጠጣት፣ ጫት መቃምና አደንዛዥ እያችን መጠቀም ወይም ሲጠቀም በተጨማሪም የተገኘ ይቀጣል።
27. ልዩ የውድድር ስርዓት ከሌለ በስተቀር ከተሰጠው ፈቃድ ውጪ ወይም በደረጃ ተለይቶ ለአንድ ደረጃ ብቻ ፈቃድ ተሰጥቶት ለሌላ ደረጃ በተፈቀደ ታሪፍ አገልግሎት መስጠት የተከለከለ ነው።
28. ተገልጋዩ ኅብረተሰብ ንዑስ (አቃውን) በአውቶብስ ውስጥ ረስቶ ሲሄድ ለሚሠራበት ግለሰብ ወይም ድርጅት ጽ/ቤት በወቅቱ አለማስረከብ የተከለከለ ነው።
29. በጉዞ ኘሮግራም መሠረት የሥምሪት እንቅስቃሴ በአግባቡ ተግባራዊ አለማድረግ የተከለከለ ነው።

30. በመኖከሪያ ውስጥም ሆነ በጉዞ ላይ ተሳፋሪውን ማንገላታት፣ ማንጓጠጥ ወይም የመጉተት ተግባር መፈፀም የተከለከለ ነው።

5. የገንዘብ ተቀባይ ግዴታዎች

1. ትኬቶች ከመቀረጡ በፊት አብረው የሚጓዙ ልጆች መኖር አለመኖራቸውን እና እድሜያቸውን ጠይቆ ተገቢውን ክፍያ ገልጾ ማስከፈሉን ማረጋገጥ አለበት።
2. ጉዞ ከመጀመሩና በጉዞ ላይ እያሉ አስፈላጊ የሆኑ ትኬቶች፣ ደረሰኞችንና እቃ ማስጫኛ ታጎች በበቂ ሁኔታ መያዝና በአግባቡ መጠቀም እና አገልግሎት መስጠት አለበት።
3. ለተሳፋሪው ይሁን በተቆጣጣሪ አካላት መረጃ ሲጠየቅ ተገቢውን መረጃ ለመስጠት ፈቃደኛ ሆኖ መገኘት አለበት።
4. ከመነሻ እስከ መድረሻ ያለው ርቀት ቢያንስ ከ50 ኪሎ ሜትር በላይ በሆነ የጉዞ ትኬት በወንበር ቁጥር በቅደም ተከተል መቀረጥ፣ በወንበር ልክ ተሳፋሪዎች እንዲቀመጡ ማድረግ፣ እንዲሁም በጉዞ ትኬቶች ላይ የተሳፋሪውን ወይም የተጓዥን ሥም መጻፍ አለበት።
5. ከሌሎች የሥራ ባልደረቦች ጋር በመሆን ለተሳፋሪዎች ተገቢውን እንክብካቤ ማድረግ አለበት።
6. መኖከሪያ ውስጥም ይሁን ውጪ ተሳፋሪውን መጉተት፣ ማንገላታት፣ መዘለፍና ማንጓጠጥ የለበትም።
7. ተሽከርካሪው ሳይቆም ተሳፋሪውን ለአደጋ በሚያጋልጥ ሁኔታ በር መክፈትና እንዲወርዱ ማድረግ የለበትም።
8. የሚሠራበትን የተሽከርካሪ ባለንብረት ማገበር ወይም ድርጅትና ግለሰብ ሕጋዊ መታወቂያ፣ የደንብ ልብስና ባጅ በአግባቡ መጠቀምና መያዝ አለበት።
9. ተሳፋሪው ለከፈለው የትራንስፖርት ዋጋ ደረሰኞች መስጠት አለበት።
10. ዕቃ ላይ ታግ ማሰር አለበት።

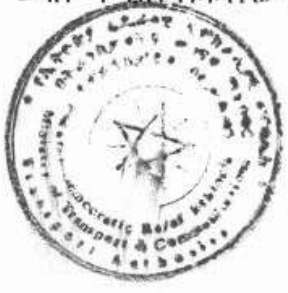
11. የጉዞ አቅጣጫ ለተሣፋሪው መናገርና በጉዞ ወቅት የሚረፈው የመመገቢያና የማደሪያ ቦታዎችን አስቀድሞ ወይም ከጉዞ በፊት መግለፅ አለበት።
12. በተጭብረቢረ መታወቂያ፣ ባጅና ከሥራው ጋር አግባብ በሌላቸው ሠነዶች መጠቀም ወይም ለማጭበርበር መሞከር የለበትም።
13. በቅጣት ሪከርድ ምክንያት ታግዶ እያለ አገልግሎት ሲሰጥ መገኘት የለበትም።
14. ተቀጣጣይነት ያላቸው እና ለተሣፋሪዎች ምቹነት የሚነሱ እንደ በርበሬ፣ እንስሳት... ወዘተ በተሽከርካሪው ውስጥ እንዲጫኑና እንዲጓጓዙ መፍቀድ የለበትም።
15. የመናሽሪያ አገልግሎት መክፈል አለበት።
16. ከተወሰነው ታሪፍ በላይ ማስክፈል የለበትም።
17. በቴክኒክ ብልሽት ምክንያት ጉዞው ሲቋረጥ ለተሣፋሪዎች የተጓዙበትን ርቀት ወዲያውኑ አስልቶ በመቀነስ ቀሪውን ገንዘብ መመለስ አለበት።
18. የቴክኒክ ብልሽት ምክንያት ጉዞው በቋረጥ ለትራንስፖርት ምቹና አማራጭ የሌለው ከሆነ ኦኝሬተሩ ተለዋጭ መኪና የማቅረብ ግዴታ አለበት።
19. ለተሣፋሪዎች የሚሰጣቸውን የጉዞ ደረሰኝ ሙሉ ሥም፣ የመኪናውን የጉን ቁጥር፣ የክፍሉትን የገንዘብ መጠን፣ ማኅተምና ሌሎችንም አስፈላጊ መረጃዎች ሞልቶ መስጠት አለበት።

6. የተሽከርካሪ ረዳት ግዴታዎች

1. በሥራ ላይ እያለ የተወሰነውን የተሟላ የደንብ ልብስ ለብሶ መገኘት።
2. ተቀጥሮ የሚሠራበትን የተሽከርካሪ ባለንብረት ማኅበር ወይም ድርጅትና ግለሰብ ሕጋዊ መታወቂያና ባጅ በአግባቡ መጠቀምና በገጽ ላይ መዋል አለበት።

3. የተጭበረበረ መታወቂያ፣ ባጅና ከሥራ ጋር አግባብ በሌላቸው ሠነዶች መጠቀም ወይም ለማጭበርበር ሲሞክር አለመገኘት የለበትም።
4. ባለበት የቅጣት ርክርድ ምክንያት ታግዶ እያለ አገልግሎት መስጠት የለበትም።
5. በተሣፋሪም ይሁን በተቆጣጣሪ ወይም ሌሎች አግባብነት ባላቸው አካላት መረጃ ሲጠየቅ ለመስጠት ፈቃደኛ መሆን አለበት።
6. ከሌሎች የሥራ ባልደረቦች ጋር በመሆን ለተሣፋሪዎች ተገቢውን እንክብካቤ ማድረግ አለበት።
7. መናኸሪያው ውስጥም ይሁን ውጪ ተሣፋሪውን የመግባት፣ ማንገላታት፣ የመዘለፍና ማንጓጠጥ ተግባር መፈፀም የተከለከለ ነው።
8. ተሽከርካሪው ሳይቆም ተሣፋሪውን ለአደጋ በሚያጋልጥ ሁኔታ በር መክፈትና እንዲወርድ ማድረግ የተከለከለ ነው።
9. የተሽከርካሪውን ንፅህና መጠበቅ አለበት።
10. የተሽከርካሪውን የቴክኒክ ብቃትና ለጉዞ ዝግጅት እየተከታተለ ማረጋገጥና ችግር ካለም ማሳወቅ አለበት።
11. ሕፃናትን የያዙ ወላጆችን ወይም ሞግዚቶችን በጅፌሩ ጀርባ እና በመጨረሻው ወንበር ማስቀመጥ የለበትም። ስለዚህ ከጅፌሩ ጀርባ እና ጎን ከሚገኙ ወንበሮች ቀጥሎ 6 ህፃናት ሊያስቀምጥ የሚችሉ ወንበሮችን በክፍት አቆይቶ በህፃናት ካልተያዙ ለማንኛውም የተሳፋሪ ትኬት ቆርጦ በእኩል መብት የማስተናገዱባቸው እንዲሆኑ መደረግ አለበት።

ክፍል 3. ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

1. መመሪያውን የማሻሻል ወይም የመሻር ሥልጣን

የትራንስፖርት ባለስልጣን ይህን መመሪያ ለማሻሻል ወይም ለመሻር ሥልጣን አለው።

2. መመሪያው የሚፀናበት ጊዜ

ይህ መመሪያ የባለስልጣኑ መስሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ ተፈርሞበት ከተላለፈበት ቀንና ዓ.ም. ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ቀን/2003 ዓ.ም.

ፌዴራል ትራንስፖርት ባለሥልጣን

አዲስ አበባ